

Książę Stanisław Poniatowski

podskarbi wielki litewski
generał lejtnant

Urodził się w 1754 r. jako syn Kazimierza Poniatowskiego
i Apolonii z Ustrzyckich

W 1764 r. jego stryj Stanisław został wybrany królem Polski.

W krótkim czasie cała rodzina nowego władcy otrzymała tytuł książęcy.

Młody Stanisław, bardzo zdolny i dobrze wykształcony, jest typowany na następcę Stanisława Augusta na tronie.

Odbywa wiele podróży zagranicznych, podczas których podziwia nowoczesne rozwiązania społeczne, ekonomiczne i technologiczne.

Interesuje się: sztukami plastycznymi, muzyką, naukami ścisłymi, przyrodoznawstwem, ekonomią.

Wielokrotnie posłuje na sejmy, w tym na Sejm Czteroletni.

Pracuje w Komisji Edukacji Narodowej.

Krytycznie ocenia postawę polskiej szlachty. Popiera innowacyjne inicjatywy, między innymi Wielki Plan Czynszu Generalnego, czym naraża się innym posłom.

Około 1775 r. staje się właścicielem Nowego Dworu i okolicznych wsi. Reformuje swoje majątki, likwiduje pańszczyznę wprowadzając na jej miejsce opłaty czynszowe. Gwarantuje chłopom opiekę medyczną, budowę szkół, ubezpieczenia przed klęskami i możliwość sądowego dochodzenia praw na właścicielu ziemi, którą uprawiają.

Nakazuje przebudować
Nowy Dwór w duchu
klasycyzmu.
Zakłada tu fabrykę sukna.
Zezwala na otwarcie
drukarni hebrajskiej.
Funduje kościół
św. Michała, ratusz z kaplicą
protestancką, synagogę, szkołę
i szpital

26 VI 1782 r. nadaje Nowemu Dworowi
wyjątkowe prawa miejskie. Wyprzedza
w tym swoich współczesnych
o kilkadziesiąt lat.

Przyznaje w nich równość
mieszkańcom wszystkich narodowości,
całkowitą samodzielność władzom
miasta, niezawisłość sądów miejskich.
Zwalnia mieszczan z większości opłat
na rzecz dziedzica.

Popiera Konstytucję 3 Maja. Uważa jednak, że w ówczesnych warunkach politycznych nie da się zrealizować jej postanowień.

W 1790 r. na skutek nagonki politycznej zrzeka się wszystkich funkcji publicznych.

Wspiera finansowo powstanie kościuszkowskie, chociaż uważa, że nie ma ono szans na sukces.

Wyjeżdża na stałe z Polski.

Osiedla się we Włoszech, gdzie kupuje rozległe dobra.

Zajmuje się dobroczynnością i kolekcjonerstwem.

Umiera we Florencji w 1833 r.

Na swoim grobowcu kazał umieścić najważniejsze dokonanie – oczynszowanie chłopów.

VIA

PUNIATOSCHI